

पोखरापत्र

Pokharapatra National Daily

राष्ट्रिय दैनिक

रु. १५ मा
कलर मिजिटिङ कार्ड
साथै
तुरुन्त क्यालेण्डर प्रस्तक,
स्मारिका आदि छपाई गर्नु परेमा
सम्पर्क:
०६९-५७०६५९, ८८५६०७५५५५

वर्ष २६

अद्यक ९८

श्रेणी क्षेत्रीय 'क'

२०८२ बैशाख ८ गते सोमवार

२१ April 2025

पृष्ठ ४

मूल्य रु. ५।-

संस्कृति छोड्नै नहुने पक्ष हो: प्रधानमन्त्री ओली

रासस

काठमाडौं, ७ बैशाख

प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले संस्कृति छोड्नै नहुने महत्वपूर्ण पक्ष भएकाले त्यसम्बन्धी इतिहासको संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्नुपर्ने बताउनुभएको छ।

प्रधानमन्त्री निवास बालुवाटारमा आइतबार राष्ट्रिय समाचार समिति (रासस) द्वारा प्रकाशित 'रासस फोटो किताब' : गणतन्त्रको १६ वर्ष' ग्रहणका क्रममा प्रधानमन्त्री ओलीले मानिसले ज्ञानको खोजी र मनोरञ्जनका क्रममा संस्कृतिलाई अपनाएको हुन्छ, दुःखमा परेका बेला पर्न मानिसले संस्कृतिका माध्यमबाट मनोरञ्जनको सहयोग लिएर बाँचेको हुन्छ।

त्यस अवसरमा राससका कार्यकारी अध्यक्ष धर्मेन्द्र भाले उहाँले राससको यस प्रकारको प्रयास सराहनीय एवं प्रशंसनायोग रहेको प्रतिक्रिया दिनुभयो। प्रधानमन्त्री ओलीले भन्नुभयो, "मानिसले ज्ञानको खोजी र मनोरञ्जनका क्रममा संस्कृतिलाई अपनाएको हुन्छ, दुःखमा परेका बेला पर्न मानिसले संस्कृतिका माध्यमबाट मनोरञ्जनको सहयोग लिएर बाँचेको हुन्छ।"

उहाँले राससको यस प्रकारको प्रयास सराहनीय एवं प्रशंसनायोग रहेको प्रतिक्रिया दिनुभयो। प्रधानमन्त्री ओलीले भन्नुभयो, "मानिसले ज्ञानको खोजी र मनोरञ्जनका क्रममा संस्कृतिलाई अपनाएको हुन्छ, दुःखमा परेका बेला पर्न मानिसले संस्कृतिका माध्यमबाट मनोरञ्जनको सहयोग लिएर बाँचेको हुन्छ।"

त्यस अवसरमा राससका कार्यकारी अध्यक्ष धर्मेन्द्र भाले उहाँले राससको यस प्रकारको प्रयास सराहनीय एवं प्रशंसनायोग रहेको प्रतिक्रिया दिनुभयो। उहाँले राससका सबै जातजाति, भाषाभाषी, भूगोल, धर्म, संस्कृति र पूर्वाधार निर्माणका क्षेत्रमा भिरेहेका गरिविधिलाई समेतर ९० फोटोप्रकारले खिचेका १८२ बटा तस्विर समावेश छन्। त्यस अवसरमा प्रकाशित गरेको ज्ञानकारी छ।

गराउनुभयो। गणतन्त्र स्थापनापछिका १६ वर्षमा भएका प्रगति र उपलब्धिलाई तस्विरमा प्रस्तुत गरिएको जानकारी दिनुभयो। प्रधानमन्त्री ओलीले भन्नुभयो, "मानिसले ज्ञानको खोजी र मनोरञ्जनका क्रममा संस्कृतिलाई अपनाएको हुन्छ, दुःखमा परेका बेला पर्न मानिसले संस्कृतिका माध्यमबाट मनोरञ्जनको सहयोग लिएर बाँचेको हुन्छ।"

त्यस अवसरमा राससका कार्यकारी अध्यक्ष धर्मेन्द्र भाले उहाँले राससको यस प्रकारको प्रयास सराहनीय एवं प्रशंसनायोग रहेको प्रतिक्रिया दिनुभयो। उहाँले राससका सबै जातजाति, भाषाभाषी, भूगोल, धर्म, संस्कृति र पूर्वाधार निर्माणका क्षेत्रमा भिरेहेका गरिविधिलाई समेतर ९० फोटोप्रकारले खिचेका १८२ बटा तस्विर समावेश छन्। त्यस अवसरमा प्रकाशित गरेको ज्ञानकारी छ।

सुदूर दुर्घटनमा दुईको मृत्यु, १४ जना घाइते

पोखरापत्र संवाददाता

दावोली, ७ बैशाख

दुप्रे-बँसीसहरखण्डअन्तर्गतको भानु नगरपालिका-१० कालीमाटीमा आइतबार माइक्रोबस र स्कुटर ठोकिकांदु दुई जनाको मृत्यु भएको छ भने १४ जना घाइते भएको छन्।

सगरमाथा संवादको तयारीका लागि हिमाली संवाद गरिए

रासस

काठमाडौं, ७ बैशाख

सद्गीय सरकारले आगामी जेठ २ देखि ४ गते सम्प आयोजना गर्ने सगरमाथा संवादको पूर्वतयारीका रूपमा हिमाली संवाद आयोजना गर्नदै छ। यही वैशाख ९ र १० गते जुम्लाको खलझामा हुने हिमाली संवादमा कर्णालीका बालबालिका र सीमान्तकृत समूहहरूको समस्या उठाइने छ।

सगरमाथा संवादको सचिवालयसँगको समन्वयमा सेभ द चिल्ड्रेन, युथ एलाइन्स फर इन्डियारेस्पेन्ट (वाइएसी), कर्णाली एकीकृत ग्रामीण विकास तथा अनुसन्धान केन्द्र (क्रिडाक) लगायत विकास साफेदरसँगको सहयोग र सहकार्यमा हिमाली संवाद हुन लागेको हो। यसमा सीमान्तकरणाट प्रभावित बालबालिका, युवा र हिमाली सम्पुद्धायहरूलाई अनुभव आदानप्रदान गर्न, आफ्ना विशेष आवश्यकताहरू व्यक्त गर्न र बाल-संवेदनशील जलवायु समाधानको संवादको लागि सम्पुद्धायहरूलाई अनुभव गर्ने छ।

हिमाली संवादको मुख्य उद्देश्यहरू बालबालिका र युवाको आवाजलाई बुलन्द गर्ने, उमेर-संवेदनशील जलवायु नीतिहरूको विकास र स्थानीय वास्तविकताहरूलाई विश्वव्यापी जलवायु ढाँचाहरूसँग जोडाने र सफल समुदाय-नेतृत्वका जलवायु पहलहरू प्रदर्शन गर्ने रहेको छन्। संवादमा कर्णाली समुदायका बालबालिका, आदिवासी र सीमान्तकृत समुदाय, महिला र किशोरी, हिमाली क्षेत्रमा कार्यरत नागरिक समाज सङ्ग गठन, विकास साफेदर, संयुक्त राष्ट्रसँगीय निकाय, सरकारीरक्तका सहभागी, स्थानीय सरकारका प्रतिनिधि र नीति निर्माता, प्रदेश र सद्गीय

प्रहरी कार्यालयका प्रहरी नायब उपरीक्षक अशोक थापाले जानकारी दिनुभयो। मृतकको सनाखत हुन बाँकी छ।

माइक्रोबसमा सवार पुरुषको लमजुडमा र स्कुटरमा सवार एक र स्कुटरमा सवार एक जनाको मृत्यु भएको बताउनुभयो। उहाँका

अनुसार गम्भीर घाइते भएका स्कुटर चालकलाई उपचारका लागि चितवन मेडिकल कलेज पठाइएको छ।

माइक्रोबस चालक सिन्धुपाल्चोकका मानबहादुर घलेलाई मन्त्रिनामा लिइएको छ।

विश्वका सबैभन्दा जलवायु जोखिमयुक्त देशहरूमध्ये एक हो। हिमाली क्षेत्रहरूमा जलवायु परिवर्तनका असरहरू भने गम्भीर छन्। मौसममा परिवर्तन, हिमनदी पल्लु र पानीको आपूर्ति घट्नुले पर्हिरो, बाढी र खडेरीजस्ता विपद्धको आवृत्ति बढाउँछ।

पछल्ला केही दशकमा नेपालले जलवायुन्याय घटनाहरू बढ्दै गएका छन्। राष्ट्रिय विपद्ध जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणका अनुसार पछिल्ला विपद्धमा सेती बाढी, जुरे पर्हिरो, मेलम्ची बाढी, कर्णाली/पश्चिम तराई पर्हिरो/बाढी, थामे बाढी पर्हिरो र काठमाडौं उपत्यका बाढीलागायत रहेको छन्। नेपालका हिमाली समुदायहरूमा, बालबालिकाहरूले जलवायु परिवर्तनका चरम मौसमी घटनाहरू, वायूप्रदूषण र पानीन्याय रोगहरूको सामना गरिरहेको छन्, जसले उनीहरूको जीवन रक्षा, शिक्षा, संरक्षण र सम्प्रदाय कल्याणमा असर पारिरहेको छ। त्यस्ता प्रभावित समुदायको न्यायका लागि आवाज बुलन्द गर्ने हिमाली संवाद आयोजना गर्न लागिएको क्रिडाकका कार्यकारी निर्देशक गोविन्दबहादुर शाहीले जानकारी दिनुभयो।

विसं २०७८ को जनगणना अनुसार मुलुकको कूल जनसङ्ख्याको ३३ दशमलव आठ प्रतिशत बालबालिका प्रभावहरूलाई बढाउँदै लगेको क्रिडाकका कार्यकारी निर्देशक गम्भीर सुविधाहरूमध्ये एक प्रमुख

'याक संरक्षणका लागि सुदूर गठित प्रयास आवश्यक'

रासस

काठमाडौं, ७ बैशाख

कृषि तथा पशुपन्थी विकासमन्त्री रामनाथ अधिकारीले याकपालनले हिमाली समुदायको आयथार्जन, खाद्य र पोषण सुरक्षा, प्राज्ञानिक खेती तथा वातावरणीय सन्तुलनमा महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याइरहेको बताउनुभयो।

प्रथम राष्ट्रिय याक दिवस अवसरमा मन्त्रालयले आयोजनाको अवधिकारीले याकपालनले आज यहाँ आयोजना गरेको कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै मन्त्री अधिकारीले भौगोलिक चुनौती, बसाइँसाइराइ, चरन क्षेत्रको अभाव, प्रजननसम्बन्धी समस्या, जङ्गली जनावरको आक्रमण, जलवायु परिवर्तन जस्ता कारणले नेपालमा याक चैरीको सद्गुण्या घट्नाले तथा याकको अनुवांशिक गर्नुभयो।

याक चैरीको संरक्षण र दिगो उपयोगमार्फत हिमाली क्षेत्रको खाद्य सुरक्षा, जलवायु अनुकूलन, जैविक विविधताको संरक्षण र ग्रामीण जीवनशैलीको सशक्तीकरण नै अबको साभालकालयरहेको उल्लेख गर्नुभयो। मन्त्री अधिकारीले हिमाली जनजीवनको अविभाज्य अझा बनेका याक चैरीलाई संरक्षण, सुधार र व्यावसायिक रूपान्तरणमार्फत नव जीवन दिनुहारो साभाका उत्तरदायित्वरहेकोमा गर्नुभयो।

याक चैरीको संरक्षण र दिगो उपयोगमार्फत हिमाली क्षेत्रको ख

गाउँका बूढापाकाले मात्र धानेका घुम्ती गोठको परम्परा

कमल खन्ती

म्यादी, ७ बैशाख / रासस

धवलागिरि गाउँपालिका-२ मुनाका ७१ वर्षीय खडकमान पुनको दैनिक घुम्ती गोठमा बिले गरेको छ। परम्परागत रूपमा गाइपालन गर्दै आउनुभयो का उहाँको गोठमा १९ गाइ छन्। हिँडामा बैंसी र बर्खायामा लेकका बुकीमा गोठ राखेर परम्परागत रूपमा गर्दै आएको पशुपालन पेसालाई पुनले निस्तरता दिनुभएको छ।

परिवारको गुजारा खेती किसानी र पशुपालनबाटै चलाउनुपर्ने बाध्यता रहेको उहाँले बताउनुभयो। "गोठमा गाइभैसी पाल्नु भनेको दुःखो धन हो, खेतीपाती गर्ने भएपछि मलका लागि पनि पशुपालन गर्नेप्यो, पशुचौपाया बिक्री गरेर हुने आमदानी नान्य दुःख, तीन-चार वर्ष पालेपछि मात्रै बदर गोस बिक्री हुन्छन्," पुनले भनुभयो। भैंसी र बाखापालन गर्ने किसानले भने गाइपालन गर्नेहरूको तुलनामा बढी नान्द आमदानी गर्न्छन्।

लेकाली क्षेत्रमा पालन गरेरे भैंसी दुधालु हुने र खसीबोकाको मासु स्वादिलो हुने भएकाले घुम्ती गोठमा पालिएका भैंसी र खसीबोकाको माग धेरै छ। यहाँका किसानले कोदो, मके, जौ, गुहुङ्लागायतको खेती गर्ने भएकाले खेतबारीलाई मलिलो बनाउन पशुपालन अनिवार्यस्तै हुने गरेको छ। पाखो र बुकीका पाटनमा भकारी र त्रिपालको अस्थायी ठहरा हालेर बनाइने घुम्ती गोठमा पशुपालन गर्नेले बनजडगल, लेक-बैंसीका उकाली ओरालीको दुःख र बर्षा, हिमपात, हुरीबतासँगको चुनौती सामाना

गर्नुपर्ने बाध्यता छ। मुनाको ८० वर्षीय लिलाबहुदु पुनको दैनिकी पनि गोठमै बिले गरेको छ। आफ्झो बुवाआमाले गर्दै आएको भेडाबाखापालन गर्ने कामलाई निस्तरता दिनुभयो का उहाँले आफ्झो छ छोरी र चार छोरासहितको परिवारको हुर्काइबाइको जोहो गोठाटै गरेको बताउनुभयो। "म गोठमै हुर्किएको हुँ, अहिलेसम्म पनि गोठमै हुँ, पहिले भेडा पनि थिए, अहिले बाखा मात्र पालन गर्दै, बुढौली लागेर अब बुकी जान नसक्ने भइसक्न, तर बैंसीमा भने गोठमै दिन कटाउँछु", उहाँले भनुभयो। पहिले होक्नजसो घरको घुम्ती गोठ हुँदा बुकी क्षेत्रमा समेत चहलपहल हुने भए पनि पछिल्लो समय भने बुकीमा गोठ लैजानेहरूको सङ्ग छ्या घट्दै गएको र बुकीका खर्के र पाटन सुनसानजस्तै हुने गरेको उहाँले अनुभूति सुनाउनुभयो। पशुचौपायाको सङ्गत्या घटेपछि बुकी क्षेत्रमा स्थानीयते आलोपालो लगाएर गोठमा बस्ने गर्न्छन्। मुनामा अहिले पनि करिब १०० घरमा परम्परागत घुम्ती गोठ राखेर पशुपालन हुँदै आएको छ। स्थानीयते गाइभैसी

गोठको परम्परालाई जोगाएका छन्। हिँडायाममा बैंसीको फाँस्मा खेतीयोग्य जगामा मल बनाउन गोठ सार्ने गरिन्छ। जेठमा बुकीतर्फ लैजाने गोठ कातिक लागेपछि बैंसीतर्फ भर्ने गरिन्छ। हिँडेबाली जैं, गुहुङ्लागायत भिक्याएपछि वैशाखको सुरुदेखि घुम्ती गोठका पशुचौपायालाई लेकतर्फ सार्न थालिएको छ। यहाँका स्थानीयते घुम्ती गोठका पशुचौपायालाई चरनका लागि ढोरपाटन, जलजला, रुधाचौर, पातिहाल्ले बुकी र खर्कसम्प मपुर्याउने गर्नेन्। यस क्षेत्रमा पशुपालन गर्नेको सङ्ग छ्या घट्दै पनि घुम्ती गोठको परम्पराले निस्तरता पाएको धवलागिरि गाउँपालिका-३ मुनाका वडाध्यक्ष देवेन्द्र रोकाले बताउनुभयो। "युवापुस्ता गोठमा बस्ने चलन हाराएको छ, पुराना पुस्ताले घुम्ती गोठलाई जोगाइशेका छन्, हामीले घुम्ती गोठ अवस्थाका पाका पुस्तामात्र घुम्ती गोठमा भेट्न्छन्। खेतीपाती, धाँसदाउरा र गोठधन्दाको काम गर्न नयाँ पुस्ता इच्छुक नदेखिएको मुनाका गाइपालक किसान हर्काबहुदु रोकाले बताउनुभयो। घुम्ती गोठमा गरिने पशुपालन व्यावसायिक नबने पनि खेतीका लागि मल र पुर्वाले गरेको परम्परा धानका लागि गोठ लाले चलनले निस्तरता पाएको उहाँको भनाइ छ। "पुर्वाले गरेको पेशालाई चावु छाइन पनि सकिएन, बीचमा मैले स्वास्थ्य चौकीमा कार्यालय सहयोगी बनेर काम गर्न, अहिले फेरि आफ्झे पुछ्यालीलौ घुम्ती गोठमा पशुपालन गर्ने गोठमा बस्ने गर्न्छन्। मुनामा अहिले पनि करिब १०० घरमा परम्परागत घुम्ती गोठ राखेर पशुपालन हुँदै आएको छ। स्थानीयते गाइभैसी

गोठको परम्परालाई जोगाएको छन्। हिँडेबाली चार्कीय पदमार्गको भ्रमणमा आउने वर्षाको विकास लिलालोलाई पर्यटकको अगुवाइमा पर्यटकको सुविधा, गाउँका विद्यालय र स्वास्थ्य संस्था सञ्चालनका लागि स्थानीय स्रोत जुटाउन १५ वर्षादेखि बिल्ली, ढाड्खर्के र खोपारामा सामुदायिक लजका सञ्चालक लोकबहादुर पाइजाले हिमशृङ्खला, सूर्योदय, पहाडी भूगोल अवलोकनका साथै एकान्त वातावरणमा स्माउन सकिने यो ठाउँमा न्यून मात्रामा पर्यटक आउने गरेको बताउनुभयो। "यहाँसम्म आउने व्यवस्थित पदमार्ग निर्माण र आकर्षणको प्रचारप्रसार नहुँदा पर्यटक

पर्यटकका पर्खाइमा बयली

पोखरापत्र संवाददाता

म्यादी, ७ बैशाख

अनन्पूर्ण गाउँपालिका-५ मा रहेको बयली ओझेलामा परेको छ। समुद्री सतहबाट तीन हजार ४५० मिटर उचाइमा रहेको बयली पूर्वाधार र प्रचारप्रसारको पर्खाइमा छ। बयलीस्थित सामुदायिक लजका सञ्चालक लोकबहादुर पाइजाले हिमशृङ्खला, सूर्योदय, पहाडी भूगोल अवलोकनका साथै एकान्त वातावरणमा स्माउन सकिने यो ठाउँमा न्यून मात्रामा पर्यटक आउने गरेको बताउनुभयो।

"यहाँसम्म आउने व्यवस्थित पदमार्ग निर्माण र आकर्षणको प्रचारप्रसार नहुँदा पर्यटक

छ। यहाँ चौरीपालन गरिएको छ। बयलीलाई व्यवस्थित गर्न सक्ने हो भने अनन्पूर्ण चक्रीय पदमार्गको भ्रमणमा आउने पर्यटकको बसाइ लम्बाउन सकिन्छ।" अनन्पूर्ण गाउँपालिका-५ शिख, पाउदारा, स्वैतौतामिन्दाहरूको अगुवाइमा पर्यटकको सुविधा, गाउँका विद्यालय र स्वास्थ्य संस्था सञ्चालनका लागि स्थानीय स्रोत जुटाउन १५ वर्षादेखि बिल्ली, ढाड्खर्के र खोपारामा सामुदायिक लजका सञ्चालक लोकबहादुर पाइजाले हिमशृङ्खला, सूर्योदय, पहाडी भूगोल अवलोकनका साथै एकान्त वातावरणमा स्माउन सकिने यो ठाउँमा न्यून मात्रामा पर्यटक आउने गरेको बताउनुभयो। यहाँका खेतीपाती गर्ने भएकाले खेतबारीलाई मलिलो बनाउन पशुपालन अनिवार्यस्तै हुने गरेको छ। पाखो र बुकीका पाटनमा भकारी र त्रिपालको अस्थायी ठहरा हालेर बनाइने घुम्ती गोठमा पशुपालन अनिवार्यस्तै हुने गरेको बताउनुभयो। यहाँका खेतीपाती गर्ने भएकाले खेतबारीलाई मलिलो बनाउन पशुपालन अनिवार्यस्तै हुने गरेको बताउनुभयो।

लजमा एक दिनमा १८ जना बास बसन सक्ने क्षमता छ। बयलीबाट ढाड्खर्के हुँदै स्वैतौत-शिख र खोपारा-खयर-पाउदारा जान पनि सकिन्छ। बयलीबाट ढाँड्खर्कसम्पाको जडाल र भरिमा पदमार्ग नहुँदा जोखिमपूर्ण याता, सूर्योदय र सूर्यास्तको अनन्पूर्ण गाउँपालिकाका अध्यक्ष भारतकुमार पुनले सङ्कर विस्तारसँगी छोटिएको अनन्पूर्ण चक्रीय पदमार्गपर्यटकको बसाइ लम्बाउन बयलीलाई व्यवस्थापनका लागि प्रयोग गरिएको छ। यहाँका खेतीपाती गर्ने भएकाले खेतबारीलाई मलिलो बनाउन पशुपालन अनिवार्यस्तै हुने गरेको बताउनुभयो। यहाँका खेतीपाती गर्ने भएकाले खेतबारीलाई मलिलो बनाउन पशुपालन अनिवार्यस्तै हुने गरेको बताउनुभयो।

लजमा एक दिनमा १८ जना बास बसन सक्ने क्षमता छ। बयलीबाट ढाँड्खर्के हुँदै स्वैतौत-शिख र खोपारा-खयर-पाउदारा जान पनि सकिन्छ। बयलीबाट ढाँड्खर्कसम्पाको जडाल र भरिमा पदमार्ग नहुँदा जोखिमपूर्ण याता, सूर्योदय र सूर्यास्तको अनन्पूर्ण गाउँपालिकाका अध्यक्ष भारतकुमार पुनले सङ्कर विस्तारसँगी छोटिएको अनन्पूर्ण चक्रीय पदमार्गपर्यटकको बसाइ लम्बाउन बयलीलाई व्यवस्थापनका लागि प्रयोग गरिएको छ। यहाँका खेतीपाती गर्ने भएकाले खेतबारीलाई मलिलो बनाउन पशुपालन अनिवार्यस्तै हुने गरेको बताउनुभयो। यहाँका खेतीपाती गर्ने भएकाले खेतबारीलाई मलिलो बनाउन पशुपालन अनिवार्यस्तै हुने गरेको बताउनुभयो।

लजमा एक दिनमा १८ जना बास बसन सक्ने क्षमता छ। बयलीबाट ढाँड्खर्के हुँदै स्वैतौत-शिख र खोपारा-खयर-पाउदारा जान पनि सकिन्छ। बयलीबाट ढाँड्खर्कसम्पाको जडाल र भरिमा पदमार्ग नहुँदा जोखिमपूर्ण याता, सूर्योदय र सूर्यास्तको अनन्पूर्ण गाउँपालिकाका अध्यक्ष भारतकुमार पुनले सङ्कर विस्तारसँगी छोटिएको अनन्पूर्ण चक्रीय पदमार्गपर्यटकको बसाइ लम्बाउन बयलीलाई व्यवस्थापनका लागि प्रयोग गरिएको छ। यहाँका खेतीपाती गर्ने भएकाले खेतबारीलाई मलिलो बनाउन पशुपालन अनिवार्यस्तै हुने गरेको बताउनुभयो। यहाँका खेतीपाती गर्ने भएकाले खेतबारीलाई मलिलो बनाउन पशुपालन अनिवार्यस्तै हुने गरेको बताउनुभयो।

लजमा एक दिनमा १८ जना बास बसन सक्ने क्षमता छ। बयलीबाट ढाँड्खर्के हुँदै स्वैतौत-शिख र खोपारा-खयर-पाउदारा जान पनि सकिन्छ। बयलीबाट ढाँड्खर्कसम्पाको जडाल र भरिमा पदमार्ग नहुँदा जोखिमपूर्ण याता, सूर्योदय र सूर्यास्तको अनन्पूर्ण गाउँपालिकाका अध्यक्ष भारतकुमार पुनले सङ्कर विस्तारसँगी छोटिएको अनन्पूर्ण चक्रीय पदमार्गपर्यटकको बसाइ लम्बाउन बयलीलाई व्यवस्थापनका लागि प्रयोग गरिएको छ। यहाँका खेतीपाती गर्ने भएकाले खेतबारीलाई मलिलो बनाउन पशुपालन